

РЕШЕНИЕ

№ 37

гр. София, 18.01.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 6-ТИ ТЪРГОВСКИ, в публично заседание на петнадесети декември през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: Иван Иванов

Членове: Зорница Хайдукова
Валентин Бойкинов

при участието на секретаря Теодора Т. Ставрева
като разгледа докладваното от Иван Иванов Въззивно търговско дело № 20211001001108 по описа за 2021 година

Производството е по реда на чл. 258 и сл. от ГПК.

С решение № 260 013 от 25.03.2021 г. по т. д. № 17/ 2020 г. на Окръжен съд - Перник по иска с правно основание чл. 422 от ГПК е признато за установено, че В. Л. К. и И. Й. К., двамата от гр. Перник дължат солидарно с кредитополучателя „АПКО - К. С-ие“ - гр. Перник и солидарните съдлъжници „АПКО - К.“ ЕООД - гр. Перник и И. Г. Ф. от гр. Перник сумата 25 604.46 лева, представляваща главница по договор за банков кредит, продукт „Бизнес овърдрафт“ № 3056/ 8.05.2007 г. и анекс № 1 от 19.05.2010 г., анекс № 2 от 21.09.2010 г., анекс № 3 от 13.07.2011 г., анекс № 4 от 20.08.2015 г., анекс № 5 от 29.09.2017 г. към него и договор за встъпване в дълг от 29.09.2017 г., сключен между „Българска Пощенска банка“ АД, чийто правопреемник е „Юробанк България“ АД, ведно със законната лихва от датата на подаване на заявлението - 16.10.2019 г. до окончателното изплащане на вземането, за което е издадена заповед № 4229 от 17.10.2019г. за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл.417 от ГПК и изпълнителен лист от 17.10.2019 г. по ч.гр.д. № 06014/ 2019 г. на

Районен съд - Перник, като по отношение на претендираните вземания за сумите : 3 227.94 лева, представляваща договорна възнаградителна лихва за периода от 21.05.2018г. до 3.05.2019 г. ; 2 899.36 лева, представляваща наказателна лихва за периода от 21.06.2018 г. до 13.10.2019 г., и 60 лева, представляваща такси за периода от 11.06.2018 г. до 13.10.2019 г.,

искът е отхвърлен като неоснователен и недоказан.

Срещу решението в частта, с която исковите претенции са отхвърлени, е подадена въззивна жалба от „Юробанк България“ АД - гр. София с твърдения, че е неправилно.

Според жалбоподателя единственият порок на решението се дължал на вероятно техническа грешка - съдът приел, че предсрочната изискуемост на кредита е била обявена на 21.05.2018 г., когато била датата на последният неплатен падеж, а датата на предсрочната изискуемост била 3.05.2019 г. и това било посочено както в исковата молба, така и в извлечението от счетоводни книги. До тази дата била начислявана и възнаградителната лихва.

Молбата към съда е решението да бъде отменено в обжалваната част и да бъде постановено друго решение, с което исковата претенция да бъде уважена изцяло.

Ответниците по въззивната жалба В. Л. К. и И. Й. К., двамата от гр. Перник, не са взели становище.

Срещу решението в частта, с която исковата претенция е уважена, са подадени въззивни жалби от В. Л. К. и от И. Й. К., двамата от гр. Перник, с твърдения, че е неправилно.

Съображенията, изложени в подкрепа на поддържаната теза са идентични и се свеждат до следното.

Съдът не тълкувал в цялост договора за кредит и анексите към него.

В случая обемът на обезпеченията по кредита бил огромен и практически била налице свръхобезпеченост, което следвало да се вземе предвид при определянето на размера на лихвата. По отношение на физическите лица клаузата за възнаградителна лихва била нищожна поради противоречие с добрите нрави.

Освен това жалбоподателите не били надлежни страни по договора за кредит и не следвало да търпят последствията от неговото неизпълнение. Те били солидарно отговорни само до размера на неплатената част от главницата към момента на встъпването им в договора за кредит.

Молбата към съда е да отмени решението в обжалваната част и да постанови друго решение, с което да отхвърли изцяло исковата претенция.

- 3 -

Ответникът по въззивната жалба „Юробанк България“ АД - гр. София в писмения отговор ги оспорва като неоснователни.

Правилно съдът приел, че преценката за неравноправност на оспорените клаузи следва да се направи при сключването на договора. До встъпването им като солидарни длъжници в

качеството им на физически лица, кредитополучателят по договора не е имал качеството на потребител, тъй като бил търговско дружество. Безспорно било, че физическите лица са във функционална връзка с търговеца и са знаели за процесния договор и неговото съдържание, и подписвайки договора за встъпване в дълг са станали съдлъжници по договора за кредит и затова следвало да бъдат осъдени заедно с кредитополучателя търговец, без за тях да се прилага потребителската защита.

Относно възраженията за нищожност на клаузата за възнаградителната лихва, преценката за накърняване на добрите нрави следвало да се прави за всеки конкретен случай към момента на сключване на договора. За разлика от потребителя, при сключването на договорите във връзка с дейността си търговецът трябвало да положи най - голямата дължима грижа - тази на добрия търговец, с оглед на което той не можел да се ползва с по-голяма защита от тази на потребителите по ЗЗП.

Въззивниците излагали оплаквания, че съдът не обсъдил възраженията им за неравноправност на договорните клаузи, което не било вярно - съдът се произнесъл по тях и ги отхвърлил като неоснователни.

Молбата към съда е да остави жалбите без уважение.

Софийският апелативен съд, търговско отделение, шести състав съобрази следното.

Въззивните жалби са процесуално допустими - подадени са в законоустановения срок от страни по делото, които имат интерес и право на обжалване на самостоятелни части от валиден и допустим съдебен акт, подлежащ на въззивен контрол.

При обсъждането на тяхната основателност приема за установено следното.

В исковата молба ищецът „Юробанк България“ АД - гр. София твърдял, че по силата на договор за банков кредит, продукт „Бизнес овърдрафт“ № 3056/ 8.05.2007 г., неговият праводател „Българска пощенска банка“ АД предоставил на „АПКО - К. С-ие“ - гр. Перник сумата 30 000 лева, със срок за погасяване 240 месеца.

С анекс № 1 от 19.05.2010 г. „АПКО - К.“ ЕООД - гр. Перник и В. Л. К. встъпили при условията на чл.

101 от ЗЗД като съдлъжници в задълженията на кредитополучателя.

С анекс № 2 от 21.09.2010 г. била променена уговорката относно размера на годишната лихва.

С анекс № 3 от 13.07.2011 г. и анекс № 4 от 20.08.2015 г. били променени други уговорки в договора, като по силата на втория от тях И. Г. Ф. встъпил при условията на чл. 101 от ЗЗД като съдлъжник в задълженията на кредитополучателя.

С договор за встъпване в дълг от 29.09.2017 г. И. Й. К. встъпила при условията на чл. 101 от

ЗЗД като съдлъжник в задълженията на кредитополучателя.

С анекс № 5 от 29.09.2017 г. била променена уговорката относно размера на годишната лихва.

С покани, връчени на 11.02.2019 г. по реда на чл. 45 от ГПК чрез частния съдебен изпълнител А. В., ответниците били уведомени, че поради неплащане на дължимите вноски по кредита банката обявява кредита за изцяло и предсрочно изискуем, като им предоставя седемдневен срок от получаването за погасяване на задълженията си.

Според извлечението от счетоводните книги на банката към 13.10.2019 г. общия размер на непогасеното задължение бил 31 791.76 лева, от които 25 604.46 лева - главница за периода от 21.05.2018 г. до 13.10.2019 г., ведно със законната лихва върху главницата, считано от датата на подаване на заявлението до окончателното изплащане на вземането и; 3 227.94 лева - договорна възнаградителна лихва за периода от 21.05.2018 г. до 3.05.2019 г. ; 2 899.36 лева - наказателна лихва за периода от 21.06.2018 г. до 13.10.2019 г. и 60 лева - такси за периода от 11.06.2018 г. до 13.10.2019 г.

Заповед № 4229 за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл. 417 от ГПК и изпълнителен лист за посочените суми били издадени на 17.10.2019 г. по образуваното по заявлението от 16.10.2019 г., ч.гр.д. № 06014/ 2019 г. на Районен съд - Перник.

След като ответниците подали по реда на чл. 414 от ГПК възражение срещу заповедта за изпълнение ищецът предявил настоящия иск.

Молбата към съда била да постанови решение, с което да признае съществуването в негова полза на вземанията, за които е издадена заповедта за изпълнение.

Ответниците В. Л. К. и от И. Й. К., двамата от гр. Перник, в писмените отговори оспорили исковите претенции като неоснователни.

Не било вярно, че с И. Й. К., като физическо лице, не били провеждани преговори за сключване на договора за банков кредит, защото тя участвала в преговорите като законен

- 5 -

представител на кредитополучателя. Тя не била негов управител и нямала общо с дружеството. Ответницата се ползвала с пълната защита на Закона за защита на потребителите, тъй като била физическо лице и действала извън кръга на своята професионална или търговска дейност.

Начинът на едностранното изменение от банката на базовия лихвен процент бил неясно формулиран, поради което конкретни клаузи в договора и анексите към него, били неравноправни по смисъла на ЗЗП. Общите условия към договора не били подписани от

ответниците, затова и не ги обвързвали.

С анексите към договора се създавало неравновесие между правата и задълженията на търговеца и солидарните длъжници, което довело до увреждане интересите на последните. Уговорката за лихва била нищожна поради прекомерност, тъй като надвишавала в пъти сумата по главницата. Освен това ищецът не предявил иск срещу ответниците в качеството им на поръчители в шестмесечния срок по чл. 147, ал.1 от ЗЗД, тъй като предсрочната изискуемост настъпила на 21.05.2018 г., а заповедното производство било образувано на 13.10.2019 г., поради което задължението било погасено, а възможността да се търси по съдебен ред - преклудирала.

Молбата към съда била да отхвърли исковете като неоснователни.

Установените от доказателствата факти, които са релевантни за настоящия спор, са следните.

С договор за банков кредит, продукт „Бизнес овърдрафт“ № 3056/ 8.05.2007 г., „Българска пощенска банка“ АД предоставила на „АПКО - К. С-ие“ - гр. Перник сумата 30 000 лева, със срок за погасяване 240 месеца. Според условията на договора погасяването на всички усвоени суми по кредита следвало да се извършва ежедневно, служебно от банката със средства, осигурени по разплащателната сметка, за което кредитополучателят дал безусловното си съгласие. Годишната лихва включвала сбора от действащия базов лихвен процент - малки фирми за оборотни нужди в лева, обявен от банката и надбавка в размер на 1.5 пункта. Към датата на подписване на договора обявеният от банката базов лихвен процент за оборотни нужди бил 10 %.

С анекс № 1 от 19.05.2010 г. „АПКО - К.“ ЕООД - гр. Перник и В. Л. К. встъпили при условията на чл. 101 от ЗЗД като съдлъжници в задълженията на кредитополучателя и дали съгласие банката да събира служебно от всички открити при нея техни сметки дължимите й суми по договора.

С анекс № 2 от 21.09.2010 г. бил изменен чл. 5, ал. 1 от договора, като дължимата годишна лихва включвала сбора на обявения от банката

базов лихвен процент - малки фирми и надбавка в размер на 0.75 пункта.

Кредитополучателят се задължил да поддържа оборот през сметките си в банката в размер не по-малко от 115 000 лева на тримесечна база, като при неизпълнение на това задължение банката можела едностранно да увеличи лихвата с 0.5 пункта.

С анекс № 3 от 13.07.2011 г. солидарният съдлъжник „АПКО - К.“ ЕООД се задължил да поддържа оборот по сметка в банката в размер не по- малко от 115 000 лева на тримесечие, като при неизпълнение на това задължение банката имала право едностранно да увеличи лихвата с 0.5 пункта.

С анекс № 4 от 20.08.2015 г. бил предоговорен остатъчният дълг към тази дата и бил въведен

облекчен ред за погасяване на съществуващите вземания на банката, като размера на кредита бъде намален до размер на усвоените към същата дата суми от кредитния лимит, а кредитополучателят да няма право да ползва евентуално съществуващите към същата дата погасени, но неусвоени суми от първоначално предоставения кредитен лимит. Кредитът следвало да се погасява на равни месечни анюитетни вноски в срок до 8.07.2025 г. Лихвата включвала обявления от банката базов лихвен процент - малки фирми, намален с 1.75 пункта.

И. Г. Ф. встъпил при условията на чл. 101 от ЗЗД като съдлъжник в задълженията на кредитополучателя. Съдлъжниците дали съгласие банката да събира служебно от всички техни сметки, открити при нея, дължимите ѝ по силата на договора суми. Страните се съгласили първоначално договорените и дължими такси за ангажимент и за подновяване да не се събират от кредитополучателя, ако са възникнали след датата на сключване на анекса. Кредитополучателят се задължил да заплаща на банката месечна такса управление в размер на 0.05 % върху остатъка от неиздължената главница, като при пълно или частично предсрочно погасяване на кредита следвало да заплати такса в размер на 3% върху размера на предсрочно погасената главница.

С договор за встъпване в дълг от 29.09.2017 г., сключен между банката и солидарните длъжници - от една страна и И. Й. К. - от друга страна, последната встъпила при условията на чл. 101 от ЗЗД като съдлъжник в задълженията на кредитополучателя. Тя поела задължението да отговаря солидарно с кредитополучателя за изпълнението на всички задължения по договора и последващите анекси към него като за свое собствено задължение. Банката можела по своя преценка да поиска погасяване на цялото задължение по договора или на част от него, от когото и да било от длъжниците по кредита, без да е обвързана от никаква поредност при своя избор.

- 7 -

С анекс № 5 от 29.09.2017 г. било уговорено дължимата годишна лихва да включва обявления от банката базов лихвен процент - малки фирми в лева, намален с 2.10 %. Към тази дата базовия лихвен процент - малки фирми в лева бил 14.10 %. При просрочие с повече от 30 дни на която и да било дължима погасителна вноска, лихвената надбавка се увеличавала с 1 %, като увеличението било валидно за целия остатъчен срок по кредита. Кредитът следвало да се погасява на анюитетни вноски за остатъчния срок на кредита.

С покани, връчени на 11.02.2019 г. по реда на чл. 45 от ГПК, чрез частния съдебен изпълнител А. В., ответниците били уведомени, че поради неплащане на дължимите вноски по кредита банката обявява кредита за изцяло и предсрочно изискуем, като им предоставя седемдневен срок от получаването за погасяване на задълженията си.

В Заповед за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл. 417 от ГПК № 4229/ 17.10.2019 г., издадена по ч.гр.д. № 06014/ 2019г. на Районен съд - Перник било

разпоредено „АПКО - К. С-ие“, „АПКО - К.“ ЕООД, В. Л. К., И. Г. Ф. и И. Й. К. да заплатят солидарно на „Юробанк България“ АД сумите :

25 604.46 лева - главница за периода от 21.05.2018 г. до 13.10.2019 г., ведно със законната лихва, считано от датата на подаване на заявлението - 16.10.2019 г. до окончателното изплащане на вземането; 3 227.94 лева - договорна възнаградителна лихва за периода от 21.05.2018 г. до 3.05.2019г.; 2 899.36 лева - наказателна лихва за периода от 21.06.2018 г. до 13.10.2019 г. и 60 лева - такси за периода от 11.06.2018 г. до 13.10.2019г., 635.83 лева държавна такса и 1 208.25 лева адвокатско възнаграждение.

В съдебното заседание на 25.02.2021 г. е прието заключението на счетоводна експертиза, изготвено от вещото лице В. В., от което се установило следното.

Към 13.10.2019 г. общият размер на задължението по договора бил 31 791.76 лева, от които : 25 604.46 лева - главница за периода от 21.05.2018 г. до 13.10.2019 г.; 3 227.94 лева - договорна възнаградителна лихва за периода от 21.05.2018 г. до 3.05.2019 г.; 2 899.36 лева - наказателна лихва за периода от 21.06.2018 г. до 13.10.2019 г. ; 60 лева - такси за периода от 11.06.2018 г. до 13.10.2019 г. и 3 413.93 лева - законна лихва за забава за периода от 16.10.2019 г. до 16.02.2021 г.

В периода от 21.05.2018 г. до 3.05.2019 г. нямало направена вноска по кредита.

Последното плащане по кредита било на 22.05.2018 г. от разчетна сметка за погасяване на кредит с титуляр „АПКО - К. С-ие“ с основание банково вземане на просрочени лихви по редовни главници към 21.05.2018 г.

В периода от 8.05.2007 г. до 13.10.2019 г. размера на възнаградителната лихва по договора за банков кредит бил променян, както следва : от 8.05.2007 г. до 21.04.2008 г. - 11.5 % ; от 22.04.2008 г. до 19.05.2008 г. - 12.1 % ; от 20.05.2008 г. до 19.08.2008 г. - 12.6 % ; от 20.08.2008 г. до 19.10.2008 г. - 13.1 % ; от 20.10.2008 г. до 20.11.2008 г. - 14.1 % ; от 21.11.2008 г. до 3.10.2010 г. - 15.6 % ; от 4.10.2010 г. до 17.03.2011 г. - 14.85 % ; от 18.03.2011 г. до 20.08.2015 г. - 15.35 % ; от 21.08.2015 г. до 21.08.2016 г. - 12.35 % ; от 22.08.2016 г. до 1.10.2017 г. - 15.35 % ; от 2.10.2017 г. до 22.07.2018 г. - 12 % ; от 23.07.2018 г. до 4.07.2019 г. - 13 % ; от 5.07.2019 г. до 13.10.2019 г. - 13 % ;

При тези факти правните изводи са следните.

Предмет на спора са заявените по реда на чл. 422 от ГПК претенции за съществуване в полза на ищеца на вземания по договор за банков кредит, за които има издадена заповед за изпълнение, срещу която ответниците са подали възражение в срока по чл. 414, ал. 2 от ГПК.

Неизпълнението на задължението по договора не се оспорва от ответниците, които посочват като извинителна причина наличието на неравноправни клаузи, поставящи ги в качеството

им на потребители „в по- неизгодна позиция отколкото банката“, както и прекомерност на възнаградителната лихва и неустойките, обуславяща нищожност на договора.

Основателността на двете възражения следва да бъде преценявана при съобразяване с характеристиката на конкретния договор за кредит. Страни по сделката са търговци, а целта за предоставянето на паричната сума е „за посрещане на краткосрочни оборотни нужди“. По дефиниция т.нар. „овърдрафт“ е краткосрочен кредит за обратно финансиране, който има фиксиран лимит и срок и се усвоява директно по разплащателна сметка на кредитополучателя, като усвоената сума се погасява автоматично с постъпленията по сметката. Погасената част може да бъде усвоявана многократно в рамките на договорения срок и условия.

Тази характеристика на договора предполага неоснователност на възражението за прекомерност на възнаградителната лихва. Уговорената с банката лихва по кредита, която заемателят е задължен да плаща на основание чл. 430, ал. 2 от ТЗ, е възнаграждението, което банката получава срещу отпуснатата парична сума. В настоящия случай уговореният от страните в чл. 5 размер на годишната лихва не „надвишава многократно

- 9 -

размера на законната лихва“, тъй като към деня на сключването на договора е определен на 11.5 %.

Предвид разпоредбата на чл. 309 от ТЗ, клаузата на чл. 6, според която размерът на „наказателния лихвен процент“ е равен на сбора от действащия базисен лихвен процент - 10 % плюс наказателна надбавка в размер на 11.5 %, не може да бъде възприемана като накръняваща добрите нрави, тъй като не е уговорена извън присъщите на неустойката обезпечителна, обезщетителна и санкционни функции, съобразно разясненията в т. 3 на Тълкувателно решение № 1 от 15.06.2010 г. по тълк. д. № 1/ 2009 г. на ВКС, ОСТК.

При обусловения от горните съждения извод, че договорът за кредит е валидно сключен и е породил желаните правни последици, правилното решаване на спора е предпоставено от отговора на въпроса дали ответниците по иска са потребители, по смисъла на § 13, т.1 от ДРЗЗП, в който случай могат да се ползват със закрилата на специалния закон.

От справката по партидата на „АПКО - К. С-ие“ - гр. Перник с ЕИК 113015028 в търговския регистър се вижда, че съдружници с равни дялове в събирателното дружество са В. Л. К. и Й. М. А., които са и негови управители. Подписът на ответника В.К. е положен в договора именно в качеството му на управител на дружеството - кредитополучател, което означава, че като физическо лице - страна по договора, той е *действал в рамките на своята търговска дейност* и следователно по отношение на него не се разпростира

потребителската защита, тъй като не е налице фактическия състав на § 13, т.1 от ДРЗЗП. От друга страна, предвид разпоредбата на чл. 88 от ТЗ, последващото встъпване на същия ответник в дълга на кредитополучателя е факт напълно ирелевантен за спора, доколкото и без неговото осъществяване, при невъзможност за удовлетворение от дружеството - длъжник, законът предоставя на кредитора възможността да насочи изпълнението срещу съдружниците.

Ответницата И. Й. К. е встъпила в дълга на кредитополучателя в качеството на физическо лице, което като страна по договора е действало „извън рамките на своята търговска или професионална дейност“, *поради което е потребител* по смисъла на § 13, т.1 от ДРЗЗП и може да се ползва от закрилата на специалния закон.

При този извод, съобразявайки въведените в отговора на исковата молба твърдения за наличие в договора на уговорки във вреда на

потребителя, които не отговарят на изискването за добросъвестност и водят до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца или доставчика и потребителя, по смисъла на чл. 143, ал. 1 от Закона за защита на потребителите, въззивният съд е задължен на основание чл.7, ал. 3 от ГПК да извърши служебна проверка относно съществуването на такива уговорки.

Според практиката на касационната инстанция критериите за определяне на договорна клауза, включително клаузата за едностранно изменение на договорената възнаградителна лихва, като неравнопоставена, са следните: 1) клаузата да не е индивидуално уговорена; 2) да е сключена в нарушение на принципа на добросъвестността; 3) да създава значителна неравнопоставеност между страните относно правата и задълженията – съществено и необосновано несъответствие между правата и задълженията на страните; 4) да е сключена във вреда на потребителя. Прието е, че основният критерий за приложимост на изключението по чл. 144, ал. 3, т. 1 ЗЗП е изменението на цената да се дължи на външни причини, които не зависят от търговеца или доставчика на финансови услуги, а са породени от въздействието на свободния пазар и/ или от държавния регулатор. Само тогава търговецът/доставчикът на финансови услуги не може да се счита за недобросъвестен по смисъла на общата дефиниция за неравнопоставена клауза, съдържаща се в чл. 143, ал. 1 ЗЗП, тъй като увеличението на престацията, макар и едностранно, не зависи пряко от неговата воля. (Решение № 168 от 29.01.2021 г. по т. д. № 2184/2019 г. на ВКС, II т. о. и цитираните в него съдебни актове)

Методът на изчисляване на съответния лихвен процент трябва да съдържа ясна и конкретно разписана изчислителна процедура, посочваща вида, количествените изражения и относителната тежест на всеки от отделните компоненти - пазарни индекси и/или индикатори. Съобразно правната природа на договора за банков кредит, безспорна е и необходимостта от постигнато между съконтрагентите съгласие за начина на формиране на

възнаграждението на кредитодателя, т. е. да е налице конкретна формула за определяне на възнаградителната лихва - съществен елемент от съдържанието на този вид банкови сделки. Когато потребителят не е получил предварително достатъчно конкретна информация за начина, метода, по който кредитодателят може едностранно да промени цената на доставената му финансова услуга, както и когато методологията, създадена от банката - кредитор, например с нейни вътрешни правила, не е част от договора за кредит, банката не може да се счита за добросъвестна по смисъла на общата дефиниция за неравноправна клауза по чл. 143 от ЗЗП, за да е приложимо правилото на чл. 144, ал. 3, т. 1 ЗЗП. (Решение № 95 от 13.09.2016 г. по т. д. № 240/ 2015 г. на ВКС, II т. о.)

- 11 -

В решение № 205 от 7.11.2016 г. по т. д. № 154/ 2016 г. на ВКС, I т. о. е направен извод, че уговорената неиндивидуално в договора за кредит възможност за едностранно увеличаване от страна на банката на първоначално съгласувания размер на базовия лихвен процент, при необявени предварително и невключени като част от съдържанието на договора ясни правила за условията и методиката, при които този размер може да се променя до пълното погасяване на кредита, не отговаря на изискването за добросъвестност, поради което по отношение на тази клауза изключението по чл. 144, ал. 3, т. 1 ЗЗП е неприложимо.

В съответствие с разясненията в цитираните съдебни актове настоящият съдебен състав преценява като неравноправни, по смисъла на чл. 143, ал.2, т. 11 от ЗЗП, уговорките в чл.5, ал.1 и 4 и в чл. 6 от договора, тъй като всяка една от тях позволява на търговеца да променя едностранно условията на договора въз основа на непредвидено в него основание.

Те регламентират безусловното право на банката да определя действащият базов лихвен процент, без да са индивидуално договорени, тъй като в договора не се съдържат условията, определящи методиката, по която банката може едностранно да променя лихвата до пълното погасяване на кредита, т. е. не са инкорпорирани условията, вътрешните правила на банката, изисквани от разпоредбата на чл. 58, ал. 1, т. 2 ЗКИ, приложима за договора за кредит. В посочените клаузи не се съдържа ясно и разбираемо за средния потребител описание на начина, по който предвид настъпилите изменения например в съответния финансов индекс или валутен курс или други обективни причини, ще се формира новият базов лихвен процент. Липсата на посочена конкретна методика или формула (математически алгоритъм), определящи начина и факторите, по които БЛП ще бъде променян, създава възможност банката – кредитор произволно да променя размера на лихвите по кредита. При липсата на данни за начина на изменение на базисния лихвен процент встъпва в дълга на кредитополучателя съдлъжник - физическо лице, не би могъл да направи прогноза или самостоятелни изчисления, което е в противоречие с изискването за добросъвестна търговска практика, създава значително неравновесие между правата и задълженията на

банката - кредитодател и потребителя - във вреда на последния, който е икономически по-слабата страна по договора. В този смисъл цитираните клаузи са неравноправни по смисъла на чл. 143, т. 10 от ЗЗП в редакцията преди изменението в ДВ, бр. 57 от 2015 г., действала към момента на сключване на договора.

Ищецът не е представил никакви доказателства за да установи, че ответницата е получила предварително от него достатъчно конкретна информация за начина (метода), по който той може едностранно да

промени размера на лихвения процент, а в съответствие с разпоредбата на чл. 154 от ГПК тежестта на доказване на този факт е негова.

При това положение следва да бъде приложена разпоредбата на чл. 26, ал. 4 от ЗЗД, което означава задълженията на ответницата И.К. да бъдат изчислени съобразно стойностите на възнаградителната и на наказателната лихви, каквито са били уговорени в деня на сключването на договора за банков кредит.

По основателността на обективно съединените искове съдът приема следното.

В съответствие с разясненията в т. 2 на Тълкувателно решение № 3 от 27.03.2019 г. по тълк. д. № 3/ 2017 г. на ВКС, ОСГТК при предсрочна изискуемост по договор за заем/кредит вземането на банката е в размер само на непогасения остатък от предоставената по договора парична сума (главницата) и законната лихва от датата на настъпване на предсрочната изискуемост до датата на плащането, но за този период не се дължи възнаградителна лихва.

Настоящият съдебен състав споделя принципното становище, възприето в редица актове на касационната инстанция, според което моментът на предсрочната изискуемост на кредита следва да се определи към деня, в който волеизявлението на банката се счита за съобщено на длъжника. (Решение № 40 от 17.06.2015 г. по т. д. № 601/ 2014 г. на ВКС, I т. о., Решение № 132 от 2.10.2015 г. по т. д. № 1907/ 2014 г. на ВКС, I т. о.).

В конкретния случай това е станало на 11.02.2019 г. - денят, в който на кредитополучателя, чрез неговия управител В.К., е била връчена покана с изявлението на банката, че поради непогасяване на формираните просрочия към 19.12.2018 г. обявява цялото задължение в общ размер 27 847.30 лева за предсрочно изискуемо.

Несъстоятелно, с оглед изложеното по - горе, е твърдението в жалбата на банката, че това е станало на 3.05.2019 г., тъй като тази дата е очевидно произволно посочена, защото не кореспондира с нито една от датите, отбелязани в поканите до останалите съдлъжници по кредита.

Съобразно приетото в Решение № 101 от 15.08.2017 г. по гр. д. № 53684/2015 г. на ВКС, IV г. о. обявяването на предсрочната изискуемост не може да обезщети банката за претърпените от забавеното плащане вреди. Забавеното плащане е неизпълнение на

договора и по силата на чл. 79, ал. 1 от ЗЗД кредитополучателят дължи обезщетение за това. Доколкото се касае до парично задължение то по силата на чл. 81, ал. 2 от ЗЗД изпълнението му е винаги възможно и затова обезщетението винаги е такова за забавено изпълнение, което следва и от разпоредбата на чл. 86, ал. 1 от ЗЗД. Тъй като забавата може да съществува както преди, така и

- 13 -

след обявяването на кредита за предсрочно изискуем, обезщетението за нея се дължи за цялото време на неизпълнението. Освен това уговорките за това обезщетение, черпят своето основание от чл. 92 от ЗЗД и представлява допълнително съглашение към договора за кредит, поради което може да бъдат прилагани и след евентуалното разваляне или прекратяването на договора за кредит, доколкото в този случай обезщетението за забава се приравнява на обезщетение за пълно изпълнение.

Следователно за конкретния случай дължими към 11.02.2019 г. са сумите по главницата, както и тези по възнаградителната лихва. Наказателната лихва за просрочие се дължи за периода от изтичането на един месец от началната дата на просрочието - 21.06.2018 г. до деня на подаването на заявлението за издаване на заповед за изпълнение.

Според заключението на експертизата последното плащане по договора е било извършено на 21.05.2018 г., към която дата неплатения размер на главницата е бил 25 604.46 лева и за тази сума претенцията е основателна и доказана по отношение на всеки един от двамата ответници.

Основателна по отношение на тях е и претенцията за неплатени такси, каквито според заключението за периода от 11.06.2018г. до 10.08.2018 г. са начислени в общ размер 60 лева.

По отношение на ответника В.К. претенцията за възнаградителна лихва е основателна за сумата 2 368.20 лева, какъвто според заключението на експертизата (таблицата на лист 175 - 177), е нейният общ размер към 21.01.2019 г. - датата на последния падеж преди обявяването на кредита за предсрочно изискуем.

По отношение на ответницата И.К. размера на дължимата възнаградителна лихва върху главницата от 25 604.46 лева следва да бъде определен съобразно уговорения в чл. 5 от договора за кредит лихвен процент, който е 11.5 %. При дневна лихва 0.0315 % (11.5%: 365 дни) върху главница 25 604.46 лева за 260 дни (от 21.05.2018 г. до 11.02.2019 г.) сумата, която ответницата дължи е 2 097.46 лева.

Претенцията за наказателна лихва по отношение на ответника В.К. е основателна за сумата 2 368.20 лева, какъвто според заключението на експертизата (таблицата на лист 175 - 177) е нейният общ размер за периода от 21.06.2018 г. до 13.10.2019 г.

По отношение на ответницата И.К. размера на дължимата наказателна лихва следва да бъде определен съобразно уговорения в чл. 6 от договора за кредит лихвен процент, който е 21.5

%. При дневна лихва 0.0589 % (21.5%: 365 дни) върху главница 25 604.46 лева за 472 дни (от 21.06.2018 г. до 13.10.2019 г.) сумата, която ответницата дължи е 711.87 лева.

В обобщение на изложеното до тук съдът приема, че обжалваното решение ще следва да бъде отменено в частта, с която по отношение на ответника В.К. са отхвърлени като неоснователни претенциите : за възнаградителна лихва - за разликата над 2 368.20 лева до предявения размер от 3 227.94 лева ; за наказателна лихва - за сумата 2 899.36 лева ; за такси по договора в размер на 60 лева, като бъде постановено ново решение, с което същият да бъде осъден да заплати солидарно сумите, както следва : 2 368.20 лева, представляваща възнаградителна лихва за периода от 21.05.2018 г. до 11.02.2019 г. ; 2 899.36 лева, представляваща наказателна лихва за периода от 21.06.2018г. до 13.10.2019 г. и 60 лева, представляваща такси по договора за кредит, начислени за периода от 11.06.2018г. до 10.08.2018 г.

Решението следва да бъде отменено и в частта, с която по отношение на ответницата И.К. са отхвърлени като неоснователни претенциите : за възнаградителна лихва - за разликата над 2 097.46 лева до предявения размер от 3 227.94 лева ; за наказателна лихва - за разликата над 711.87 лева до предявения размер от 2 899.36 лева ; за такси по договора в размер на 60 лева, като бъде постановено ново решение, с което същата да бъде осъдена да заплати солидарно сумите, както следва : 2 097.46 лева, представляваща възнаградителна лихва за периода от 21.05.2018 г. до 11.02.2019 г. ; 711.87 лева, представляваща наказателна лихва за периода от 21.06.2018г. до 13.10.2019 г. и 60 лева, представляваща такси по договора за кредит, начислени за периода от 11.06.2018г. до 10.08.2018 г.

В останалата част решението да бъде потвърдено.

Решението следва да бъде отменено в частта за разноските.

Ищецът е поискал да му бъдат присъдени разноските в първоинстанционното производство, които според представения от него списък по чл. 80 от ГПК са в общ размер 1 035.83 лева, в това число 635.83 лева държавна такса и 400 лева депозит за счетоводна експертиза. При общ размер на исковите претенции 31 791.76 лева, съразмерно на уважената част - 30 932.02 лева, ответниците следва да бъдат осъдени да му заплатят сумата 1 007.82 лева.

За въззивното производство при направени разноски в размер на 147.55 лева - за държавна такса, при обжалван интерес от 6 187.30 лева, съразмерно на уважената част на въззивната жалба - 5 327.56 лева, следва да бъде присъдена сумата 127.05 лева.

В заповедното производство ищецът е направил разноски в общ размер 1 844.08 лева, в това число 635.83 лева - държавна такса и 1 208.25 лева адвокатско възнаграждение. При общ размер на исковите претенции

31 791.76 лева, съразмерно на уважената част - 30 932.02 лева, ответниците следва да бъдат осъдени да му заплатят сумата 1 794.21 лева.

По изложените съображения Софийският апелативен съд, търговско отделение, шести състав

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 260 013 от 25.03.2021 г. по т. д. № 17/ 2020 г. на Окръжен съд - Перник **в частите, с които** предявеният от „Юробанк България“ АД - гр. София иск с правно основание чл. 422 от ГПК е отхвърлен като неоснователен, както следва : 1) *по отношение на В. Л. К. от гр. Перник* - за разликата над 2 368.20 лева до предявения размер от 3 227.94 лева, представляваща възнаградителна лихва за периода от 21.05.2018г. до 3.05.2019 г. по договор за банков кредит, продукт „Бизнес овърдрафт“ № 3056/ 8.05.2007 г. и анекс № 1 от 19.05.2010 г., анекс № 2 от 21.09.2010 г., анекс № 3 от 13.07.2011 г., анекс № 4 от 20.08.2015 г., анекс № 5 от 29.09.2017 г. към него ; за сумата 2 899.36 лева, представляваща наказателна лихва за периода от 21.06.2018г. до 13.10.2019 г. по същия договор и за сумата 60 лева, представляваща такси по същия договор за периода от 11.06.2018 г. до 13.10.2019 г. ; 2) *по отношение на И. Й. К. от гр. Перник* - за разликата над 2 097.46 лева до предявения размер от 3 227.94 лева, представляваща възнаградителна лихва за периода от 21.05.2018г. до 3.05.2019 г. по договор за банков кредит, продукт „Бизнес овърдрафт“ № 3056/ 8.05.2007 г. и анекс № 1 от 19.05.2010 г., анекс № 2 от 21.09.2010 г., анекс № 3 от 13.07.2011 г., анекс № 4 от 20.08.2015 г., анекс № 5 от 29.09.2017 г. към него и договор за встъпване в дълг от 29.09.2017г.; за разликата над 711.87 лева до предявения размер от 2 899.36 лева, представляваща наказателна лихва за периода от 21.06.2018г. до 13.10.2019 г. по същия договор и за сумата 60 лева, представляваща такси по същия договор за периода от 11.06.2018 г. до 13.10.2019 г., **вместо което ПОСТАНОВИ**

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по иска с правно основание чл. 422 от ГПК, **че в полза на** „Юробанк България“ АД - гр. София, ул. „Околовръстен път“ № 260, с ЕИК 000694749 съществува вземане срещу **В. Л. К.**, с ЕГН ***** от гр. ***, ул. „****“ № *, вх. *, ет. *, ап. * **солидарно с**

кредитополучателя „АПКО - К. С-ие“ - гр. Перник и солидарните съдлъжници „АПКО - К.“ ЕООД - гр. Перник и И. Г. Ф. от гр. Перник **за следните суми : 2 368.20** (две хиляди триста шестдесет и осем лева и двадесет стотинки) **лева, представляваща възнаградителна лихва за периода от 21.05.2018г. до 11.02.2019 г.** по договор за банков кредит, продукт „Бизнес

овърдрафт“ № 3056/ 8.05.2007 г. и анекс № 1 от 19.05.2010 г., анекс № 2 от 21.09.2010 г., анекс № 3 от 13.07.2011 г., анекс № 4 от 20.08.2015 г., анекс № 5 от 29.09.2017 г. към него ; **2 899.36** (две хиляди осемстотин деветдесет и девет лева и тридесет и шест стотинки) **лева**, *представляваща наказателна лихва за периода от 21.06.2018г. до 13.10.2019 г. по същия договор и 60* (шестдесет) **лева**, *представляваща такси по същия договор за периода от 11.06.2018 г. до 13.10.2019 г.*

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по иска с правно основание чл. 422 от ГПК, **че в полза на** „Юробанк България“ АД - гр. София, ул. „Околовръстен път“ № 260, с ЕИК 000694749 съществува вземане срещу **И. Й. К.**, с ЕГН ***** от гр. ***, ул. „****“ № *, вх. *, ет. *, ап. * **солидарно** с кредитополучателя „АПКО - К. С-ие“ - гр. Перник и солидарните съдлъжници „АПКО - К.“ ЕООД - гр. Перник и И. Г. Ф. от гр. Перник **за следните суми :** **2 097.46** (две хиляди деветдесет и седем лева и четиридесет и шест стотинки) лева, *представляваща възнаградителна лихва за периода от 21.05.2018г. до 11.02.2019 г. по договор за банков кредит, продукт „Бизнес овърдрафт“ № 3056/ 8.05.2007 г. и анекс № 1 от 19.05.2010 г., анекс № 2 от 21.09.2010 г., анекс № 3 от 13.07.2011 г., анекс № 4 от 20.08.2015 г., анекс № 5 от 29.09.2017 г. към него и договор за встъпване в дълг от 29.09.2017г.; 711.87* (седемстотин и единадесет лева и осемдесет и седем стотинки) лева , *представляваща наказателна лихва за периода от 21.06.2018г. до 13.10.2019 г. по същия договор и 60* (шестдесет) **лева**, *представляваща такси по същия договор за периода от 11.06.2018 г. до 13.10.2019 г.*

ПОТВЪРЖДАВА решението в останалата обжалвана част.

ОТМЕНЯ решение № 260 013 от 25.03.2021 г. по т. д. № 17/ 2020 г. на Окръжен съд - Перник **в частта за разноските, вместо което ПОСТАНОВИ**

ОСЪЖДА В. Л. К., с ЕГН ***** и **И. Й. К.**, с ЕГН ***** , двамата от гр. ***, ул. „****“ № *, вх. *, ет. *, ап. * да заплатят на „Юробанк България“ АД - гр. София, ул. „Околовръстен път“ № 260, с ЕИК 000694749 *на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК* сумата **1 007.82** (хиляда и седем лева и осемдесет и две стотинки) лева, представляваща

- 17 -

разноски, направени в първоинстанционното производство съразмерно на уважената част на исковите претенции.

ОСЪЖДА В. Л. К., с ЕГН ***** и **И. Й. К.**, с ЕГН ***** , двамата от гр. ***, ул. „****“ № *, вх. *, ет. *, ап. * да заплатят на „Юробанк България“ АД - гр. София, ул. „Околовръстен път“ № 260, с ЕИК 000694749 *на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК* сумата **1 794.21** (хиляда седемстотин деветдесет и четири лева и двадесет и една стотинки) лева, представляваща разноски, направени в производство по ч.гр.д. № 06014/ 2019 г. на Районен

съд - Перник, съразмерно на уважената част на исковите претенции.

ОСЪЖДА **В. Л. К.**, с ЕГН ***** и **И. Й. К.**, с ЕГН *****, двамата от гр. ***, ул. „***“ № *, вх. *, ет. *, ап. * да заплатят на „Юробанк България“ АД - гр. София, ул. „Околовръстен път“ № 260, с ЕИК 000694749 на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК сумата **127.05** (сто двадесет и седем лева и пет стотинки) лева, представляваща разноси, направени пред въззивната инстанция, съразмерно на уважената част на въззивната жалба.

Решението подлежи на обжалване пред Върховния касационен съд на Република България в едномесечен срок от връчването му на страните.

ПРЕДСЕДАТЕЛ :

ЧЛЕНОВЕ : 1.

2.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____